

Марія-Анастасія Зачкевич,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти
кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник – Юрій Щербяк,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформаційної
та соціокультурної діяльності,
заступник декана соціально-гуманітарного факультету,
Західноукраїнський національний університет

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Модернізація початкової освіти є актуальним напрямом реформування освітніх систем у багатьох країнах світу, зокрема й Україні. Зміни в глобальному середовищі, технологічні інновації, соціальні трансформації та економічні виклики спричинили необхідність перегляду підходів до організації навчального процесу на рівні початкової освіти. Початкова школа є основою для розвитку не лише академічних знань, але й соціальних, емоційних та когнітивних навичок дітей, що зумовлює важливість її модернізації в умовах сучасних викликів.

Однією з головних проблем є необхідність адаптації змісту початкової освіти до вимог часу. Це передбачає інтеграцію нових технологій у навчальний процес, впровадження інноваційних педагогічних методик, що допомагають підвищити ефективність навчання та задовольняти індивідуальні потреби дітей. Сучасна початкова освіта повинна сприяти розвитку критичного мислення, творчих здібностей, комунікативних навичок та здатності до самостійного навчання, що є важливим для підготовки дітей до життя в умовах швидких змін. Крім того, в умовах глобалізації та інтеграції освітніх стандартів, важливою проблемою є забезпечення доступу до якісної освіти для дітей з різними потребами, зокрема для дітей з обмеженими можливостями.

Значним викликом стало дистанційне навчання, яке розвинулося у зв'язку з пандемією COVID-19. Водночас, цей досвід підкреслив важливість цифрової грамотності як у вчителів, так і в учнів. Впровадження новітніх технологій у навчальний процес, використання цифрових платформ та електронних ресурсів стало необхідним кроком у забезпеченні безперервності освіти. Однак це також виявило низку проблем, таких як недостатня технічна оснащеність шкіл, відсутність належної підготовки педагогів до роботи з новими технологіями та проблеми психологічного комфорту дітей, що навчались в ізоляції від своїх однолітків.

Перспективи модернізації початкової освіти пов'язані з реформуванням освітніх стандартів та програм, орієнтуючись на індивідуалізацію навчання та інтеграцію міждисциплінарних знань. Важливим аспектом є підтримка професійного розвитку педагогів, оскільки вчителі початкової школи повинні

бути готовими не лише до використання новітніх технологій, але й до впровадження нових методик навчання, які сприяють розвитку ключових компетентностей учнів. Це вимагає від держави створення умов для постійного підвищення кваліфікації педагогів, а також впровадження національних програм і стратегій для стимулювання інноваційних змін у школах.

Сучасні виклики також висувають вимогу адаптації початкової освіти до нових соціокультурних реалій. Зокрема, в умовах війни та соціальних потрясінь важливо зберегти стабільність освітнього процесу, забезпечити психологічну підтримку дітям та створити безпечне середовище для їх навчання. Тому одним із перспективних напрямків є розвиток програм психосоціальної підтримки, що допоможе дітям адаптуватися до нових умов та подолати стресові ситуації.

Таким чином, модернізація початкової освіти в умовах сучасних викликів є складним і багатогранним процесом, який потребує взаємодії між різними компонентами освітньої системи, зокрема, педагогами, державними установами та громадськістю. Використання інноваційних методів і технологій, адаптація змісту навчання та забезпечення рівного доступу до освіти є основними факторами, що визначають успіх цього процесу. Врахування специфіки сучасних викликів дозволить розвивати початкову освіту в напрямку, що відповідатиме вимогам часу та потребам дітей.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Н. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації принципу наступності дошкільної і початкової освіти в контексті Концепції «Нова українська школа». *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2020. № 1 (99). С. 176–187.
2. Дубровська Л. О., Дубровський В. Л. До питання підготовки майбутніх вчителів початкової школи у закладах вищої освіти. *Молодий вчений*. 2019. № 5.2 (69.2). С. 52–55.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
4. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики* / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2004. 112 с.
5. Романчук А. І. Актуальні проблеми реформування початкової освіти України в сучасних умовах. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 140. С. 180–185.